

Polderen of sturen bij klimaat

Column
Frans Debets

Hoewel het bij de verkiezingen nauwelijks een thema leek te zijn, zal de nieuwe regering zich snel moeten uitspreken over het klimaatbeleid. De ruimte om tot grote aanpassingen te komen is maar heel klein. De internationale afspraken en de eigen regels en wetten liggen nu eenmaal vast. De speelruimte ligt vooral bij de 'hoe-vraag'. Zal de nieuwe regering ook weer gebruikmaken van het klimaatoverleg en het gepolder aan de klimaattafels? Of komt er meer sturing vanuit de ministeries?

De Nederlandse aanpak lijkt op het EU-model. De EU werkt met richtlijnen die aangeven wat er op middellange termijn bereikt moet worden. Het einddoel wordt nauwkeurig beschreven, maar de wijze waarop het doel bereikt moet wor-

den, wordt aan de landen zelf overgelaten.

Deze methode gebruikten wij ook in het Klimaatakkoord. Er werd een hard doel gesteld: 49 procent CO₂-reductie in 2030, verdeeld over vijf sectoren. De sector Gebouwde Omgeving tekende voor 3,4 miljoen ton extra reductie en vertaalde dit naar het voornemen om 1,5 miljoen woningen van het gas af te halen. De gemeenten, de corporaties, Bouwend Nederland en twintig andere organisaties gingen daarmee akkoord.

Hoe ze de uitvoering zouden aanpakken mochten ze zelf bepalen. Er werd gekozen voor een wijkgerichte aanpak. Maar de eerste evaluaties geven aan dat de uitvoering niet op gang komt, het vastgestelde doel zal niet worden gehaald.

De partijen die het plan aan de klimaattafel bedachten, zijn dezelfde die nu omstandig en klagerig uitleggen waarom het niet gaat lukken. Is dit het bewijs dat onze aanpak niet deugt?

Er zijn ook processen die juist sneller op gang komen dan gepland. In het Klimaatakkoord was afgesproken dat er regionale plannen gemaakt zouden worden om 35 miljard kWh stroomproductie uit zonnepanelen en windprojecten in 2030 te realiseren. De plannen zijn inmiddels ingediend en nu blijkt dat het doel waarschijnlijk al eerder gehaald zal worden. Is dit dan het bewijs dat onze aanpak wél deugt?

Het nieuwe kabinet zal moeten besluiten hoe we nu verder gaan. Er is geen tijd om alle opties eens rustig te onderzoeken en het succes en falen van onze aanpak goed te evalueren – de knoop moet snel worden doorgemaakt. Zal weer worden gekozen voor het poldermodel en de kracht (en zwakte) van de

Zal weer worden gekozen voor het poldermodel en klimaattafels of neemt het kabinet het stuur stevig in handen?

klimaattafels? Of zal het kabinet zelf met plannen komen en stevig het stuur in handen nemen?

Ondertussen zijn er allerlei processen die zich niet lijken te storen aan de verwarring over de Grote Plannen. De overstap naar elektrisch rijden; de toename van het aantal laadpunten; de investering in

zonnepanelen door huishoudens; de deelname aan energiecoöperaties; het verbannen van oudere dieselauto's uit de binnensteden, zijn voorbeelden van veranderingen die inmiddels normaal en geaccepteerd zijn geworden.

Deze stapsgewijze 'normale' ontwikkelingen zouden we wat meer moeten waarderen en met de grootse plannen en hoogdravende ambities zouden we wat voorzichtiger moeten zijn.

Een voorbeeld: de gemiddelde woning gebruikte veertig jaar geleden nog 3000 kubieke meter (m³) gas, nu zitten we op 1300 m³. Zonder veel gedoe verminderden we elk jaar ruim 40 m³. Als we de komende acht jaar elk jaar 30 m³ in gasverbruik minderen in onze huizen, halen we de 3,4 miljoen CO₂-reductie in de gebouwde omgeving in 2030 ook.

► Frans Debets is deskundige op het gebied van duurzame energie